

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

БАЛИЦЬКИЙ Віталій Леонідович

УДК 338.515:631.11

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
«Механізм управління прибутковістю підприємств малого
бізнесу»

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Віталій БАЛИЦЬКИЙ

Керівник роботи
СУС Леся Валеріївна
к.е.н., доцент

Житомир – 2025

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту Поліського національного університету

Рецензент:

професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, к.е.н. Суліменко Лариса Антонівна

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Олександр ВІЛЕНЧУК

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту:
допустити до захисту.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № __ від «__» грудня 2025 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту _____ Лариса НЕДІЛЬСЬКА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Віталій Леонідович БАЛИЦЬКИЙ** захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА

«__» грудня 2025 р.

АНОТАЦІЯ

Балицький В. Л. Механізм управління прибутковістю підприємств малого бізнесу. – *Кваліфікаційна робота на правах рукопису.*

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». – Поліський національний університет, 2025.

У кваліфікаційній роботі встановлено, що прибуток виступає головним показником результативності діяльності підприємства, є основним джерелом його фінансової стійкості, ключовим внутрішнім ресурсом інвестування та базою конкурентоспроможності. З'ясовано, що малий бізнес посідає провідне місце в економіці України: у 2019-2023 роках понад 94 % усіх діючих підприємств становили саме малі, з яких близько 85 % – мікропідприємства.

Для ТОВ «Аврора АВТО» визначено основні напрями вдосконалення управління прибутковістю, серед яких – підвищення ефективності використання активів, розширення міжнародних перевезень і оптимізація витрат на паливно-мастильні матеріали та технічне обслуговування транспорту. Прогнозні розрахунки свідчать, що чистий дохід підприємства зросте з 64 000 тис. грн у 2025 році до 72 000 тис. грн у 2026 році, а чистий прибуток збільшиться на 31,3 %.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, механізм управління прибутковістю, малий бізнес.

ABSTRAKT

Balitskyi V. The Mechanism of Managing the Profitability of Small Enterprises. *Qualification work on the rights of the manuscript.*

Qualification work for a master's degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance and stock market». - Polissya National University, 2025.

In the qualification thesis, it is established that profit serves as the principal indicator of a company's performance efficiency, representing the fundamental source of its financial stability, a key internal investment resource, and the basis of its competitiveness. It has been determined that small business occupies a leading position in Ukraine's economy: in 2019–2023, more than 94% of all active enterprises were small businesses, of which approximately 85% were micro-enterprises.

For Aurora AUTO LLC, the main directions for improving profitability management have been identified, including enhancing the efficiency of asset utilization, expanding international transportation services, and optimizing expenditures on fuel and lubricants as well as vehicle maintenance. Forecast calculations indicate that the company's net revenue will increase from UAH 64,000 thousand in 2025 to UAH 72,000 thousand in 2026, while net profit is expected to grow by 31.3%.

Key words: profit, profitability, profitability management mechanism, small business.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	7
Висновки до розділу 1.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ТОВ «АВРОРА АВТО».....	11
Висновки до розділу 2.....	28
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ТОВ «АВРОРА АВТО»	29
Висновки до розділу 3.....	34
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Актуальність теми досліджень та аналіз останніх досліджень. В умовах постійної турбулентності ринкового середовища, економічної нестабільності та високого рівня конкуренції, особливо актуальним стає питання ефективного управління прибутком і прибутковістю підприємств малого бізнесу. Малий бізнес відіграє ключову роль у забезпеченні зайнятості, розвитку економіки і формуванні ВВП. Однак саме ці підприємства найчастіше стикаються з обмеженими ресурсами, нестабільністю доходів та труднощами у стратегічному плануванні. Одним із важливих аспектів забезпечення фінансової стабільності та сталого розвитку малого бізнесу є своєчасний аналіз і прогноз прибутку та показників прибутковості у механізмі управління прибутком підприємств. Це дозволяє виявити проблемні сфери в діяльності підприємства, оперативно реагувати на негативні зміни у фінансових показниках, а також ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

У різні часи науковці і практики вивчали питання механізму управління прибутковістю підприємств бізнесу, серед них, Покропивний С.Ф., Поддєрьогін А.М., Бланк І.А., Павлюк І.О., Бондаренко Н.С., Тюленева Ю.В., Ларіонова К., Капінос, Денисенко М.П., Захарова Ю.І., Кобець С.П. та інші. Вони вивчали основні засади механізму управління прибутком, його складові та шляхи покращення механізму управління прибутком. Обрана тема є актуальною, оскільки спрямована на пошук ефективних інструментів та механізмів покращення показників прибутковості підприємств малого бізнесу, що не повно висвітлено в економічній літературі.

Мета та завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтувати теоретико-методичні засади механізму управління прибутковістю підприємств малого бізнесу в Україні. Для досягнення мети кваліфікаційної роботи слід виконати такі завдання:

- узагальнити теоретико-практичні засади управління прибутковістю підприємств малого бізнесу;

– здійснити аналіз прибутковості підприємств малого бізнесу в Україні та, зокрема, ТОВ «Аврора АВТО»;

– визначити напрями вдосконалення механізму управління прибутковістю підприємств малого бізнесу та ТОВ «Аврора АВТО».

Об’єкт і предмет дослідження. *Об’єктом дослідження є процес організації і вдосконалення механізму управління прибутковістю підприємств малого бізнесу. Предметом дослідження є сукупність теоретико-практичних аспектів формування та вдосконалення механізму управління прибутковістю ТОВ «Аврора АВТО».*

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи були застосовані ряд загальних методів дослідження, зокрема: *абстрактно-логічний* – для визначення та обґрунтування сутності управління прибутковістю підприємств малого бізнесу; *статистико-економічний* – при аналізі управління прибутком та прибутковістю підприємств малого бізнесу та ТОВ «Аврора АВТО», SWOT – аналіз використовувався при визначенні слабких та сильних сторін при управлінні прибутком і прибутковістю ТОВ «Аврора АВТО».

Перелік публікацій автора за темою дослідження:

1. Формування прибутку підприємствами малого бізнесу під час війни за незалежність. *Інноваційний вектор розвитку обліку, фінансів, аналізу й аудиту в Україні та світі* : зб. праць учасників IV Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 листоп. 2025 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2025. С.150-154.

2. Функції та значення управління прибутком підприємств малого бізнесу в умовах ризиків. *Матеріали науково-практичної конференції «Студентські наукові читання: 2025»*. м. Житомир Поліський національний університет. 2025.

3. Роль та значення прогнозування прибутку підприємств малого бізнесу в Україні. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово управлінські інновації як драйвер сталого розвитку в умовах сучасних викликів»*.

Частина 1 (м. Хмельницький, 7 листопада 2025 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. Полягає у виокремленні напрямів вдосконалення механізму управління прибутковістю підприємств малого бізнесу під час воєнних дій в Україні.

Практичне значення отриманих результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використаними у діяльності підприємства ТОВ «Аврора АВТО» у сфері механізму управління прибутковістю підприємства.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, кожен з яких завершується висновками, загальними висновками та списком використаних літературних джерел. Викладена на 34 сторінках, містить 2 рисунка, 13 таблиць, 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

У сучасних умовах господарювання, коли конкуренція постійно зростає, а економічне середовище характеризується нестабільністю економічних та політичних умов, прибуток та прибутковість підприємств стає не лише головною метою діяльності підприємства, а й критерієм його ефективності, стійкості та здатності до розвитку. Особливо це актуально для суб'єктів малого бізнесу, які функціонують з обмеженими фінансовими, матеріальними та кадровими ресурсами. Тому створення механізму управління прибутком та прибутковістю є ключовим завданням у системі управління підприємством.

Спершу визначимо, що означає термін «прибутковість підприємств». З нашої точки зору, прибутковість підприємства – це один із ключових показників ефективності його фінансово-господарської діяльності, що відображає здатність підприємства отримувати прибуток у процесі використання наявних ресурсів. Вона характеризує рівень дохідності діяльності підприємства та є індикатором раціонального використання виробничих, фінансових та трудових ресурсів. Як зазначають науковці « ...прибутковість підприємства характеризується двома взаємопов'язаними, але не тотожними показниками: прибутковість та рентабельність» [1; с. 106].

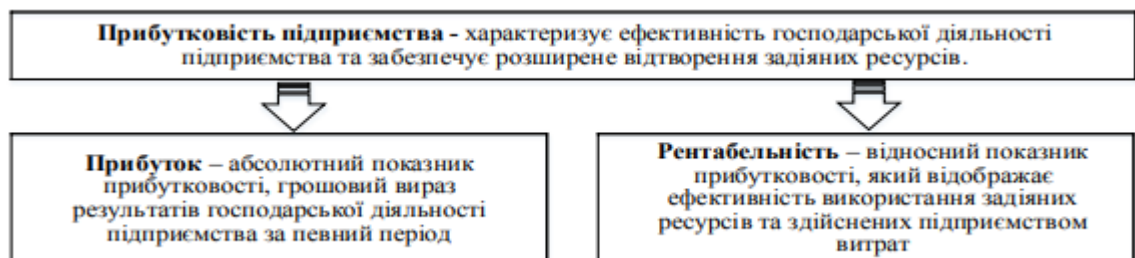

Рис. 1.1 Прибутковість підприємства

Джерело: [1; с. 106].

Прибутковість вимірюється за допомогою системи показників рентабельності, яка розраховується як відношення прибутку до різних баз

(виручки, активів, власного капіталу, витрат тощо). Вона дає змогу оцінити не лише абсолютний фінансовий результат, а й ефективність здійснення витрат, інвестування капіталу та ведення операційної діяльності. Забезпечення належного рівня прибутковості є важливою умовою для стабільного функціонування підприємства, його інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Розглянемо сутність основного показника прибутковості – прибуток. На сьогодні існує декілька підходів до трактування поняття «прибуток», які відрізняються як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних науковців, що відображено у економічній літературі [1, 6, 7, 11, 13, 20]. Більш ранні дослідження у сфері фінансів, стосуються розгляду прибутку як частини доданої вартості, або частини виручки, зокрема на цьому наголошують Поддєрьогін А.М. та Покропивний С. Ф. Так, на думку А.М. Поддєрьогіна і колективу авторів, «прибуток є частиною додаткової вартості, що була створена, реалізована і стала придатною для подальшого розподілу. При цьому важливим моментом є те, що прибуток виникає лише після того, як створений продукт реалізовано, і він набуває грошової форми. Відтак, прибуток тісно пов'язаний із процесом первинного розподілу додаткового продукту» [38, с. 64]. С. Ф. Покропивний трактує «прибуток як частину доходу підприємства, що формується після відшкодування всіх витрат, пов'язаних із виробничою та збутовою діяльністю. Водночас він наголошує, що зведення прибутку лише до кількісного показника не відображає повною мірою його економічного змісту, оскільки таке спрощене розуміння обмежує усвідомлення значення прибутку у системі фінансово-господарської діяльності підприємства» [33].

Інший науковець, І.А. Бланк у праці «Управління прибутком» наголошує, що в контексті підприємницької діяльності прибуток виступає як форма чистого доходу, створеного у сфері виробництва або надання послуг, і в цьому проявляється його природа як економічної категорії [6, с. 132].

З нашої точки зору, прибуток – це не просто різниця між доходами та витратами підприємства. Це фінансовий результат, що свідчить про рівень ефективності використання ресурсів, здатність підприємства адаптуватися до ринкових умов і підтримувати конкурентоспроможність.

Сучасні дослідження у сфері управління прибутком стосуються того, що науковці досліджують у сучасних змінних умовах фактори, що впливають на управління прибутком. Розділяючи їх на зовнішні фактори впливу, які лежать поза зоною впливу підприємства та внутрішні, які лежать у сфері впливу окремо взятого підприємства (додаток А).

Для початку важливим буде проаналізувати міркування до визначення терміну «управління прибутком підприємства» в яких можна відслідкувати взаємодоповнюючу складову (додаток Б.). Розглянемо, що представляє собою механізм управління прибутковістю підприємств малого бізнесу. Основними елементами механізму управління прибутковістю підприємства є: цілі управління – визначення бажаного рівня прибутковості та фінансових результатів; формування доходів і витрат – управління обсягами продажів, ціноутворенням, структурою собівартості; фінансове планування та прогнозування – складання бюджетів, прогнозів прибутку, аналіз сценаріїв; контроль і аналіз – постійний моніторинг фактичних показників прибутковості, виявлення відхилень, аналіз причин; регулювання – прийняття рішень для коригування стратегії чи операційної діяльності на основі аналізу. Ми вважаємо, що основними завданнями механізму управління прибутковістю підприємств є: забезпечити ефективне використання ресурсів; мінімізувати витрати та підвищити рентабельність; адаптувати діяльність підприємств малого бізнесу до змін у внутрішньому й зовнішньому середовищі; підтримувати конкурентоспроможність підприємства малого бізнесу.

Механізм управління прибутковістю підприємств малого бізнесу має низку особливостей, що зумовлені специфікою їх функціонування, що показано в наукових дослідженнях [13, 19, 26, 29, 34, 37, 43]. Передусім, малі

підприємства, зазвичай, працюють в умовах обмежених ресурсів, що потребує максимально ефективного використання наявних фінансових, матеріальних та трудових можливостей. Управлінські рішення, пов'язані з прибутковістю, часто приймаються без залучення складних фінансових моделей, на основі спрощених розрахунків та інтуїтивного аналізу. Через обмежений штат працівників, власник або керівник малого підприємства, зазвичай, самотійно виконує функції фінансового менеджера, що з одного боку забезпечує оперативність, а з іншого – може впливати на глибину фінансового аналізу. Важливою рисою є висока гнучкість у ціноутворенні, виборі постачальників та адаптації до змін ринкового середовища, що дозволяє малим підприємствам швидко реагувати на зовнішні виклики й оперативно впливати на рівень прибутковості.

Механізм управління прибутковістю є динамічною системою, яка охоплює як стратегічне, так і оперативне управління, забезпечуючи стале зростання фінансових результатів підприємства та його адаптацію до умов ринку.

Висновки до розділу 1.

1. Прибутковість підприємства – узагальнюючий показник ефективності господарської діяльності, що відображає здатність отримувати прибуток у результаті використання ресурсів. Вона визначається співвідношенням прибутку до витрат, доходу або вартості активів і характеризує економічну результативність, фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

2. Механізм управління прибутковістю – це система методів, інструментів і рішень, спрямованих на стабільне зростання фінансових результатів та ефективне використання ресурсів. Його дієвість залежить від здатності адаптуватися до змін ринку, оптимізувати витрати та підвищувати конкурентоспроможність підприємства.

3. Управління прибутковістю малого бізнесу відрізняється гнучкістю та швидкістю рішень, але обмеженістю ресурсів і підвищеною вразливістю до

зовнішніх ризиків. Для його ефективності важливі оптимізація витрат, інноваційні інструменти управління прибутковістю та раціональне використання ресурсів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

ТА ТОВ «АВРОРА АВТО»

Ефективне управління прибутковістю підприємств малого бізнесу має стратегічне значення для сталого розвитку економіки в цілому, особливо це посилюється у часи економічної нестабільності, криз та воєн. Є кілька факторів, що сприяють необхідності здійснення аналізу прибутковості підприємств малого бізнесу, серед них варто виокремити наступні:

По-перше, аналіз прибутковості малого бізнесу дозволяють органам державного управління своєчасно виявляти системні проблеми та бар'єри, що стримують розвиток підприємницького сектора. Це створює підґрунтя для розробки більш ефективних механізмів підтримки, таких як податкові пільги, програми кредитування чи освітні ініціативи.

По-друге, на основі даних аналізу можливо оцінити ефективність уже впроваджених політичних рішень у сфері регулювання малого бізнесу. Це сприяє підвищенню прозорості та обґрунтованості економічної політики, що, у свою чергу, зміцнює довіру з боку підприємців.

По-третє, прибутковість підприємств малого бізнесу є показником фінансової стабільності й інвестиційної привабливості країни. Її моніторинг дозволяє прогнозувати загальні тенденції економічного зростання, а також вчасно реагувати на потенційні кризові явища.

Таким чином, аналіз управління прибутком підприємств малого бізнесу на макрорівні має комплексне значення: вона є інструментом як стратегічного планування, так і оперативного реагування на зміни в економічному середовищі. Проведемо аналіз формування прибутку підприємствами малого бізнесу в Україні, Розпочнемо з аналізу кількості підприємств малого бізнесу в Україні (табл. 2.1.). Дані табл. 2.1 засвідчують, що кількість великих підприємств в Україні залишається майже незмінною і дуже малою – від 494 до 610 одиниць за п'ять останніх років. Частка великих підприємств у загальній

кількості залишається стабільною 0,1-0,2%, тобто практично незмінна й дуже мала.

Таблиця 2.1

Аналіз кількості та частки діючих підприємств великого, середнього та малого підприємництва (без фізичних осіб підприємців) в Україні у 2019-2023 рр.

Роки	Великі підприємства		Середні підприємства		Малі підприємства		З них мікропідприємства	
	Од.	У % до загальної кількості	Од.	У % до загальної кількості	Од.	У % до загальної кількості	Од.	У % до загальної кількості
2019	518	0,1	17751	4,7	362 328	95,2	313380	86
2020	512	0,1	17602	4,7	355 708	95,2	307871	86
2021	610	0,2	17502	4,7	352 722	95,1	304650	86
2022	494	0,2	14783	5,6	246 647	94,2	206213	83
2023	512	0,2	14070	4,6	293270	95,2	254982	87

Джерело: складено за даними [16].

Кількість середніх підприємства коливається в межах 14 070 – 17 751 одиниць, частка коливається від 4,6% у 2023 р. до 5,6% у 2022 р. У 2022 році спостерігається тимчасове збільшення частки середніх підприємств до 5,6% при загальному падінні кількості підприємств (ймовірно, через кризу, викликану війною). Переважна більшість підприємств в Україні – понад 94% припадає на малий бізнес. Помітне зменшення кількості малих підприємств у 2022 році (падіння з 352 тис. до 246 тис., приблизно на 30%, що зумовлене початком повномасштабної війни в Україні. Цікавим є те, що мікропідприємства (у складі малих) складають переважну більшість малих підприємств – це від 83% до 87% серед них. У 2022 році спостерігається помітне зниження частки мікропідприємств до 83%, однак у 2023 році вона підвищилася до 87%. Український бізнес, надзвичайно, орієнтований на малий бізнес, особливо мікропідприємства. Великі підприємства займають мізерну частку і не мають істотної динаміки. Малі та середні підприємства (МСБ) є основою економіки. Війна в 2022 році серйозно скоротила кількість малих бізнесів, але вже в 2023

спостерігається часткове відновлення. Зміцнення мікробізнесу є ключовим трендом 2023 року.

Проаналізуємо обсяги реалізованої продукції (товарів та послуг), які випущені великими, середніми та малими підприємствами в Україні у 2019-2023 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємствами в Україні у 2019-2023 рр., млн грн

Рік	Великі підприємства	Середні підприємства	Малі підприємства, з них	мікропідприємства
2019	3 631 415,1	4 168 439,4	1 839 875,9	612 370,4
2020	3 626 388,0	4 359 362,1	2 064 120,7	704 885,6
2021	5 140 366,8	5 900 055,0	2 576 371,4	862 346,3
2022	4 024 267,1	4 906 839,0	2 101 912,0	672 875,8
2023	4 796 986,4	5 990 514,3	2 668 866,3	872 356,5

Джерело: складено за даними [16].

Аналізуючи дані про обсяг реалізованої продукції підприємствами в Україні за 2019-2023 роки, можна зробити кілька ключових висновків: за обсягами реалізації великі підприємства мали найвищий обсяг – у 2021 році (5,14 трлн грн), після чого в 2022 році спостерігалось значне падіння до 4,02 трлн грн, через війну; у 2023 році – відбулося часткове відновлення обсягів реалізації до 4,8 трлн грн, але ще не було досягнуто рівня 2021 року. Середні за розміром підприємства мали стабільне зростання за обсягами реалізації з 2019 по 2021 рік: з 4,17 трлн до 5,9 трлн грн. Незначне зниження обсягів реалізації для даної групи підприємств відбулося в 2022 році (до 4,91 трлн), а в 2023 – новий максимум (5,99 трлн грн). Це єдина категорія підприємств, яка показала зростання обсягів реалізації у 2023 році порівняно з 2021 роком.

По малим підприємствам ми відслідковуємо: стабільне зростання вказаного показника до 2021 року (з 1,84 трлн до 2,58 трлн грн). Падіння спостерігається у 2022 році (2,1 трлн), знову зростання у 2023 (2,67 трлн грн) –

перевищено навіть рівень 2021 року. По мікропідприємствам відбувся найбільший спад обсягів реалізації у 2022 році, але також найшвидше відновлення у 2023 році – на 29,7% (з 672,9 млрд до 872,4 млрд грн), що є найвищим показником за 2019-2023 рр.

Загалом можна сказати, що відбулося зменшення частки великих підприємств і посилення ролі середніх, малих і мікропідприємств у структурі економіки. Війна суттєво вплинула на всі типи підприємств, але найбільше – на великі. Середні й малі підприємства виявили більшу гнучкість і швидше адаптувалися у 2023 році. Середні та малі підприємства відіграють дедалі важливішу роль в економіці України. Мікропідприємства показують динамічне зростання, особливо в 2023 році – можливо, через збільшення самозайнятих громадян та малого бізнесу в умовах війни. Великі підприємства залишаються ключовими, але їх частка поступово зменшується.

Проведемо аналіз у сфері управління прибутком за всіма підприємствами в Україні, які одержали прибуток або збиток у 2019-2023 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз чистого прибутку (збитку), одержаного підприємствами в Україні у 2019-2023 рр.

Роки	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Підприємства, які отримали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		У % до загальної кількості	Фінансовий результат, тис. грн	У % до загальної кількості	Фінансовий результат, тис. грн
2019	523779001,5	73,6	772019623,4	26,4	248240621,9
2020	68054905,5	73,6	599404728,4	26,4	531349822,9
2021	885276479,5	72,9	1117131352,8	27,1	231854873,3
2022	-276277742,8	65,8	639197706,9	34,2	915475449,7
2023	427672584,2	70,7	914694649,7	29,3	487022065,5

Джерело: складено за даними [41].

За загальною динамікою чистого прибутку (збитку) у 2020 відбулося різке падіння до чистого прибутку до 68,05 млрд грн (спад у понад 7 разів порівняно з 2019 роком), що, наймовірніше, було зумовлено світовою пандемією ковід-19, у 2021 році можна спостерігати відновлення чистого прибутку підприємств

України, який виріс до 885,3 млрд грн. Зростання відбулося у понад 13 разів порівняно з 2020 роком. Ситуація різко погіршилась у 2022 році коли, було зафіксовано чистий збиток у 276,3 млрд грн. Основною причиною в економічних потрясіннях стала російсько-українська війна, та зумовлена нею економічна криза. У 2023 році знову перехід до чистого прибутку – 427,7 млрд грн, проте ще не досягнуто рівня 2021 року.

З точки зору структури прибуткових підприємств, то у 2019-2021 рр. частка прибуткових підприємств трималась на високому рівні (понад 72-73%), у 2022 р. відбулося різке зменшення їх до 65,8% – внаслідок загальноекономічної кризи. У 2023 р. відбулося відновлення частки прибуткових підприємств до 70,7%. У 2019-2021 рр. їх частка збиткових малих підприємств була відносно стабільною (26-27%), у 2022 р. сталося їх збільшення до 34,2% через війну і необхідність збільшення витрат. У 2023 р. частка підприємств зі збитками зменшилась до 29,3%, що свідчить про поступове оздоровлення малих підприємств та адаптації до нових економічних реалій. Якщо проаналізувати загалом фінансові результати, то підприємства з прибутком у 2019-2021 роках генерували набагато більше чистого прибутку, ніж обсяг збитків збиткових підприємств. У 2022 році сума збитків (915,5 млрд грн) перевищила суму прибутку (639,2 млрд грн), що й призвело до загального чистого збитку по країні. У 2023 році знову сукупний прибуток підприємств (914,7 млрд грн) суттєво перевищує суму збитків (487,0 млрд грн).

Проведемо аналіз чистого прибутку (збитку) у малих підприємствах України у 2019-2023 рр. (табл. 2.4.). Проаналізувавши показники табл. 2.4 можна побачити, що відчутні збитки у підприємствах малого бізнесу були у 2020, 2022 і 2023 роках, найбільші – у 2022 році, через наслідки початку повномасштабної війни. У 2023 році – відбулося зменшення збитків порівняно з 2022 роком, що свідчить про часткове відновлення і адаптацію підприємств малого бізнесу до сучасних економічних умов. Найменша частка прибуткових підприємств малого бізнесу була зафіксована у 2022 році (65,5%), що знову підтверджує негативний

вплив війни, у 2023 році ситуація покращилася, хоча ще не було досягнуто рівня 2019-2021 рр.

Таблиця 2.4

**Аналіз чистого прибутку (збитку) у малих підприємствах України
у 2019-2023 рр.**

Рік	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Підприємства, які одержали прибуток у % до загальної кількості підприємств		Підприємства, які одержали збиток у % до загальної кількості підприємств	
		У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, тис грн	У % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат, тис грн
2019	89449378,4	73,3	162563009,8	26,7	73113631,4
2020	-25529406,1	70,7	142204899,3	29,3	167734305,4
2021	162021671,1	72,5	228823713,1	27,5	66802042,0
2022	-93114442,8	65,5	162811832,6	34,5	255926275,4
2023	-12444748,8	70,4	213761877,2	29,6	226206626,0

Джерело: складено за даними [41].

У 2020 та 2022 роках збиткові підприємства малого бізнесу сумарно втратили більше, ніж заробили прибуткові, що призвело до негативного загального результату. У 2023 році, попри більшу загальну суму прибутку у підприємствах малого бізнесу, збитки все ще вагомі, що й спричинило чистий збиток. Загалом, можна підкреслити, що економічна нестабільність, особливо з 2020 року, що була зумовлена пандемією COVID-19 і з 2022 року повномасштабною війною, суттєво вплинула на фінансові результати малих підприємств. За 2019-2023 рр. 2021 рік для малих підприємств був найуспішнішим з огляду на прибутковість. У 2023 році були продемонстровані деякі ознаки відновлення прибутковості у підприємствах малого бізнесу, хоча проблеми залишаються: частка збиткових підприємств ще висока, а обсяг збитків – значний.

Отже, малий бізнес в Україні відіграє системоутворюючу роль у розвитку національної економіки, забезпечуючи зайнятість населення, гнучкість ринкових відносин та стійкість економічної системи в умовах кризових явищ. Аналіз динаміки розвитку підприємств різних розмірів у 2019-2023 рр. свідчить, що малий бізнес залишається провідним за кількістю суб'єктів

господарювання: понад 94 % усіх діючих підприємств країни стабільно належать до цього сектору, з них переважна більшість - мікропідприємства (83-87 %). Це підтверджує високу роль малого бізнесу у структурі економіки України.

Разом з тим, дестабілізуючі чинники – пандемія COVID-19 у 2020 р. та повномасштабна війна у 2022 р. – спричинили суттєві коливання у фінансових результатах підприємств. Кількість малих підприємств у 2022 р. скоротилася майже на третину, що зумовило падіння обсягів виробництва та прибутковості. Проте вже у 2023 р. спостерігалася тенденція до відновлення ділової активності, зростання кількості малих і мікропідприємств та підвищення їхньої частки у структурі економіки. Це свідчить про високу адаптивність малого бізнесу до зовнішніх викликів і здатність швидко реагувати на зміни економічного середовища.

Динаміка обсягів реалізованої продукції підтверджує поступове зміщення центру економічної активності від великих підприємств до середніх і малих. Якщо великі підприємства у 2023 р. так і не досягли довоєнного рівня реалізації, то малі та мікропідприємства продемонстрували перевищення показників 2021 р., що свідчить про структурні зрушення в економіці України на користь малого бізнесу.

У фінансовому аспекті діяльності підприємств відбулися значні коливання: після рекордного зростання прибутковості у 2021 р. (885,3 млрд грн чистого прибутку по всіх підприємствах), у 2022 р. зафіксовано сукупний збиток у 276,3 млрд грн, спричинений військовими діями та втратами активів. Водночас уже у 2023 р. підприємства загалом повернулися до прибутковості (427,7 млрд грн), що є ознакою часткової стабілізації.

Для малого бізнесу тенденції були схожими: 2021 р. став найбільш прибутковим, тоді як 2022 р. – найскладнішим. У 2023 р. зменшення збитків і зростання частки прибуткових підприємств (до 70,4 %) свідчать про початок фази відновлення, хоча рівень прибутковості ще не досяг докризових

показників. Важливо, що збитковість у секторі малого бізнесу виявилася меншою, ніж у великих підприємств, що демонструє більшу гнучкість і здатність швидше пристосовуватись до нових економічних умов.

Таким чином, підвищення ефективності управління прибутковістю у сфері малого підприємництва має стратегічне значення не лише для окремих суб'єктів господарювання, а й для забезпечення стійкого відновлення економіки України в цілому. Подальше зростання прибутковості малого бізнесу можливе за умов державної підтримки, удосконалення податкової політики, розвитку доступу до фінансування та цифровізації бізнес-процесів.

Розглянемо діяльність ТОВ «Аврора АВТО» – приватної компанії малого бізнесу, що спеціалізується на вантажних перевезеннях як по території України, так і в країни Європи. Підсумкові результати роботи підприємства наведені в додатку В. Аналіз показників ТОВ «Аврора АВТО» засвідчує, що за досліджуваний період діяльність підприємства демонструє стійке зростання обсягів перевезень. Загальний пробіг автомобілів збільшився з 279,2 тис. км у 2022 р. до 934,5 тис. км у 2024 р., що становить приріст на 235 %. Аналогічна тенденція спостерігається й за пробігом автомобілів із вантажем, який зріс на 135 %. Обсяг перевезених вантажів збільшився на 44 %, проте темпи зростання цього показника є нижчими за темпи приросту загального пробігу, що свідчить про зниження завантаженості транспортних засобів і збільшення частки порожніх рейсів.

Особливу увагу привертає динаміка міжнародних перевезень. Обсяг вантажів у міжнародному сполученні зріс на 66 %, а вантажообіг – майже утричі, що свідчить про активний розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства та розширення географії маршрутів. Проведемо аналіз показників ефективності перевезень у ТОВ «Аврора АВТО» (табл. 2.5.). Отримані дані із табл. 2.6 свідчать про зниження коефіцієнта завантаженості у ТОВ «Аврора АВТО» майже на 30 п.п., що негативно впливає на економічну ефективність перевезень.

**Аналіз показників ефективності перевезень ТОВ «Аврора АВТО»
у 2022-2024 рр.**

Показники	2022 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р.
Коефіцієнт завантаженості	99,5	69,9	-29,6 п.п.
Середня відстань перевезень, км	676,9	1212,4	+535,5
Частка міжнародних перевезень у вантажообігу, %	67,4	77,4	+10 п.п.

Джерело: складено за даними Звіту про роботу автотранспорту ТОВ «Аврора АВТО» за відповідний рік (Форма № 2-тр) [39].

Разом з тим спостерігається збільшення середньої відстані транспортування майже вдвічі, що пояснює суттєве зростання загального вантажообігу у досліджуваному підприємстві, також посилилась роль міжнародних перевезень, частка яких у структурі вантажообігу зросла з 67,4 % у 2022 р. до 77,4 % у 2024 р.

Розпочнемо фінансовий аналіз підприємства з оцінки структури та змін у динаміці активів ТОВ «Аврора АВТО», що наведені у додатку Г. За результатами проведеного аналізу встановлено, що упродовж 2022–2024 років відбулося суттєве збільшення загальної вартості активів ТОВ «Аврора АВТО». Їх сукупний обсяг зріс із 12 269,8 тис. грн у 2022 році до 26 355,7 тис. грн у 2024 році, тобто на 14 085,9 тис. грн або у 2,15 раза. Така динаміка свідчить про розширення масштабів господарської діяльності підприємства та зміцнення його фінансового потенціалу. У структурі активів спостерігається зростання частки оборотних активів із 79,6 % у 2022 році до 87,3 % у 2024 році, що характеризує підвищення рівня мобільності ресурсів підприємства. Водночас питома вага необоротних активів зменшилася з 20,4 % до 12,7 %, попри їх зростання у вартісному вимірі на 849,6 тис. грн. Це стосується того, що розвиток підприємства відбувався переважно за рахунок нарощування оборотного капіталу. Основну частину необоротних активів становлять основні засоби, які у 2024 році досягли рівня 3 230,2 тис. грн, що на 755,7 тис. грн (30,5

%) більше, ніж у 2022 році. Первісна вартість основних засобів збільшилася на 2 089,9 тис. грн, а сума зносу – на 1 334,2 тис. грн. Така тенденція вказує на процес оновлення матеріально-технічної бази підприємства, хоча темпи зростання зносу свідчать про активну експлуатацію виробничих потужностей.

Оборотні активи зросли з 9 765,6 тис. грн у 2022 році до 23 001,9 тис. грн у 2024 році, тобто на 13 236,3 тис. грн або у 2,35 рази.

Найбільш динамічним елементом виступають запаси, обсяг яких збільшився на 9 342,7 тис. грн, а їх питома вага у структурі активів підвищилася з 14,0 % до 42,0 %. Такий приріст може бути зумовлений підготовкою до розширення обсягів реалізації продукції або накопиченням товарно-матеріальних цінностей для майбутніх продажів.

Поточна дебіторська заборгованість зазнала зростання на 4 042,2 тис. грн, однак її питома вага в загальній структурі активів у 2024 році скоротилася до 25,1 %, що може вказувати на відносне підвищення ефективності політики управління розрахунками з контрагентами.

Негативною тенденцією є повна втрата грошових коштів та їх еквівалентів, обсяг яких у 2024 році становив нуль грн порівняно з 513,1 тис. грн у 2022 році. Це знижує рівень поточної ліквідності підприємства та створює ризики у сфері короткострокової платоспроможності. Інші оборотні активи скоротилися на 365,4 тис. грн, а їх питома вага зменшилася з 40,4 % до 20,2 %, що може бути пов'язано з оптимізацією структури активів і переорієнтацією ресурсів на більш активні складові оборотного капіталу.

Розрахунок показників майнового стану ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 показані у табл. 2.6. Аналіз динаміки основних фінансових коефіцієнтів підприємства ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 рр. свідчить про суттєві зміни у структурі активів та рівні їх використання. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів у 2022 р. становив 3,89, тоді як у 2024 р. 6,85, що означає його зростання на 2,96 пункту або 76,1 %.

**Оцінка динаміки майнового потенціалу ТОВ «Аврора АВТО»
у 2022-2024 рр.**

Показники	Значення			Відхилення значень	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	абсолютне	темп приросту, %
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	3,89	7,06	6,85	2,96	76,1
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,34	0,34	0,54	0,2	58,8
Коефіцієнт зносу	0,9	0,3	0,4	-0,5	55,6
Коефіцієнт придатності	0,5	0,7	0,6	0,1	20

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 рр. [39].

Така тенденція свідчить про збільшення частки оборотних активів у загальній сумі майна підприємства. З одного боку, це позитивно впливає на рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, а з іншого – може свідчити про певне скорочення інвестицій у довгострокові активи, що потенційно знижує виробничу базу в довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт майна виробничого призначення протягом аналізованого періоду зріс із 0,34 до 0,54, тобто на 0,20 пункту або 58,8 %. Це свідчить про підвищення частки активів, безпосередньо залучених у виробничу діяльність. Отже, підприємство нарощує свій виробничий потенціал, що може бути результатом модернізації основних засобів, придбання нового обладнання або розширення виробничих потужностей. Показник зносу основних засобів зменшився з 0,90 у 2022 р. до 0,40 у 2024 р., що відповідає зниженню на 0,50 пункту або 55,6 %. Така динаміка характеризує покращення технічного стану основних засобів, оновлення виробничого обладнання та активізацію інвестиційної діяльності підприємства. Зниження рівня зносу є позитивним сигналом, який свідчить про омолодження виробничих фондів та зростання ефективності їх використання.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, можна зробити висновок, що у 2022-2024 рр. підприємство здійснило ефективні заходи з оновлення

основних засобів і покращення структури активів. Зростання частки виробничих активів та зменшення їх зносу вказують на підвищення виробничого потенціалу, а збільшення питомої ваги оборотних активів свідчить про зміцнення фінансової гнучкості та підвищення ліквідності. Загалом, динаміка розглянутих показників характеризує фінансово-економічний стан ТОВ «Аврора АВТО» як такий, що покращується та має позитивні перспективи розвитку.

У рамках подальшого аналізу діяльності ТОВ «Аврора АВТО» здійснюється аналіз пасивів підприємства (Додаток Е).

Аналіз пасивів ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 рр. свідчить про значне збільшення загальної вартості фінансових зобов'язань підприємства. Загальна сума пасивів зросла з 12 269,8 тис. грн у 2022 р. до 26 355,7 тис. грн у 2024 р., що становить приріст 14 085,9 тис. грн.

Власний капітал підприємства зріс із 3 783,8 тис. грн до 8 309 тис. грн, при цьому питома вага власного капіталу у загальній структурі пасивів дещо знизилася (з 30,8 % до 23,5 %), що свідчить про більш активне залучення позикових коштів у фінансуванні діяльності. Пайовий капітал залишився без змін, а приріст власного капіталу забезпечився за рахунок накопичення нерозподіленого прибутку з 3 383,8 тис. грн до 7 909 тис. грн.

Поточні зобов'язання та забезпечення зросли з 8 486 тис. грн до 17 284 тис. грн, що свідчить про збільшення короткострокових фінансових зобов'язань підприємства. Варто відзначити, що обсяг короткострокових банківських кредитів скоротився з 1 500 тис. грн до 658 тис. грн, тоді як ключовим чинником зростання зобов'язань стала кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, яка у 2024 році досягла 15 091,4 тис. грн. Це свідчить про активне використання комерційного кредиту для фінансування поточної діяльності.

Також спостерігається зростання заборгованості за розрахунками з бюджетом та страхуванням, що вказує на збільшення податкових та

страхових зобов'язань підприємства. Водночас питома вага власного капіталу зменшилася, що свідчить про підвищену залежність від позикових ресурсів, однак загальний обсяг капіталу зростає, що є позитивним фактором для фінансової стійкості.

Проаналізуємо показники, фінансової стійкості ТОВ «Аврора АВТО» у 2022-2024 рр., що показані у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

**Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Аврора АВТО»
у 2022-2024 рр.**

Показники	Значення			
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р.
Коефіцієнт автономії, %	30,8	23,5	31,5	0,7
Коефіцієнт фінансової залежності, %	69,2	76,5	65,6	-3,6
Коефіцієнт фінансового ризику	2,24	3,26	2,08	-0,16

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2022-2024 рр. [39].

Підрахований коефіцієнт автономії у 2024 р. зріс до 31,5 %, що свідчить про відновлення частки власного капіталу після тимчасового зниження у 2023 р. Власний капітал становить близько 31,5 % загальної суми пасивів. Підприємство має середній рівень фінансової незалежності, значна частина фінансування забезпечується позиковими ресурсами. За аналізований період коефіцієнт фінансової залежності у 2024 році скоротився до 65,6 %, що вказує на певне зниження рівня залежності підприємства від залучених джерел фінансування. Позикові кошти та зобов'язання складають 65,6 % у 2024 р. від загальної суми пасивів. Це свідчить про помірну фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел. Наступний коефіцієнт фінансового ризику зменшився до 2,08, що означає помірне зниження фінансового ризику та більш збалансовану структуру капіталу. На кожну гривню власного капіталу підприємство залучає 2,08 грн позикових коштів, що свідчить про достатньо високий фінансовий ризик. Для стабільності бажано, щоб цей коефіцієнт був ближче до 1 або нижче.

Наступним етапом фінансового аналізу компанії буде здійснення оцінки доходів ТОВ «Аврора АВТО» за період 2022-2024 років (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Динаміка доходів і чистого прибутку ТОВ «Аврора АВТО»
за 2022-2024 рр.**

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення
	Тис. грн	Тис. грн	Тис. грн	%	Тис. грн	%	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	44362,2	44362,2	43515,4	99,7	57869	99,72	+13506,8
Інші операційні доходи	324,8	324,8	116,2	0,3	629,1	0,27	+367,3
Разом	44687	44687	43631,6	100	58498,1	100	+13811,1
Чистий прибуток	938	938	1109,0		2601,7	2,54	+1663,7

Джерело: підраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2022-2024 рр. [39].

Основну частку доходів підприємства складає чистий дохід від реалізації продукції – 99,72 %. Інші операційні доходи мають незначну питому вагу, але у 2024 р. їх абсолютне значення збільшилося до 629,1 тис. грн, що позитивно впливає на загальний дохід. Сумарний дохід та чистий прибуток зростають, що свідчить про фінансову стабільність та підвищення ефективності діяльності ТОВ «Аврора АВТО». Підприємство демонструє стабільність основного доходу та ефективність управління фінансами, що позитивно для інвесторів і кредиторів.

Проведемо аналіз собівартості ТОВ «Аврора АВТО» у 2022-2024 рр., що наведений у табл. 2.9. У 2022 році собівартість реалізованої продукції становила 40 699 тис. грн, що відповідало 93,5% від загального обсягу витрат. У 2023 році спостерігалось зниження цього показника до 37 205,7 тис. грн (88%), що може свідчити про тимчасову оптимізацію виробничих

процесів. У 2024 році собівартість значно зросла до 50 427,4 тис. грн (91,15%), що відображає підвищення виробничих витрат у порівнянні з базовим роком на 9 728,4 тис. грн.

Таблиця 2.9

Аналіз собівартості послуг та витрат ТОВ «Аврора АВТО» у 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення, 2024 р. до 2022 р.
	Тис. грн	%	Тис. грн	%	Тис. грн	%	
Собівартість реалізованої продукції	40699	93,5	37205,7	88	50427,4	91,15	9728,4
Інші операційні витрати	2840,3	6,5	5073,5	12	4897,9	8,85	2057,6
Інші витрати	3,1	0,0	-	-	-	-	-3,1
Разом	43542,4	100	42279,2	100	55325,3	100	11782,9

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 рік [39].

Основна частка витрат підприємства залишається сконцентрованою саме у собівартості продукції, що свідчить про капіталомісткий характер діяльності. Інші операційні витрати у 2022 році становили 2 840,3 тис. грн (6,5%). У 2023 році вони зросли до 5 073,5 тис. грн (12%), що може пояснюватися одноразовими витратами або інвестиціями у розвиток підприємства. У 2024 році їх обсяг дещо знизився до 4 897,9 тис. грн (8,85%), проте залишився на 2 057,6 тис. грн вищим за показник 2022 року, що вказує на стабілізацію цих витрат. Загальні витрати підприємства у 2022 році становили 43 542,4 тис. грн, у 2023 році знизилися до 42 279,2 тис. грн (зменшення на 1 263,2 тис. грн), а у 2024 році зросли до 55 325,3 тис. грн, що на 11 782,9 тис. грн перевищує рівень 2022 року. Аналіз структури витрат свідчить, що підприємство характеризується високою питомою вагою собівартості продукції у загальному обсязі витрат. Динаміка інших операційних витрат відображає періодичні коливання, пов'язані з одноразовими витратами. Загальна тенденція – зростання витрат у 2024 році,

що потребує підвищеної уваги до ефективності виробничих процесів та контролю операційних витрат.

Для оцінки рентабельності і прибутковості підприємства скористаємося системою показників, що показані у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Показники прибутковості та рентабельності

ТОВ «Аврора АВТО» у 2022 - 2024 рр.

Назва показника	Методика розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення, 2024 р. до 2022 р.
Коефіцієнт оборотності активів	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість оборотних активів	4,2	2,5	2,06	-2,14
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	<u>Чистий дохід</u> Середньорічна вартість власного капіталу	11,7	9,9	6,5	-5,2
Мультиплікатор власного капіталу	<u>Активи</u> Вартість власного капіталу	3,2	4,2	3,1	-0,1
Рентабельність власного капіталу, %	<u>Чистий прибуток</u> Середньорічна вартість власного капіталу	29	24	39	10
Рентабельність залученого капіталу, %	<u>Чистий прибуток</u> Залучений капітал	11	6,6	15	4
Рентабельність господарської діяльності, %	<u>Чистий прибуток</u> Витрати	2,15	2,6	4,7	2,55
Чиста рентабельність, %	<u>Чистий прибуток</u> Чистий дохід	2,09	2,05	4,5	2,41

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Аврора-АВТО» за 2022-2024 рік [39].

За даними табл. 2.10 коефіцієнт оборотності активів у 2022 році становив 4,2, що свідчить про відносно високу ефективність використання активів для генерування чистого доходу. У 2023 році значення знизилось до 2,5, а в 2024 році – до 2,06, що свідчить про зменшення інтенсивності використання активів підприємства. Основною причиною може бути збільшення обсягу

активів без відповідного приросту чистого доходу або зниження темпів реалізації продукції. Скорочення значення коефіцієнта оборотності власного капіталу з 11,7 у 2022 році до 6,5 у 2024 році вказує на погіршення ефективності залучення власних фінансових ресурсів у процесі формування доходів підприємства.

Така тенденція може бути обумовлена збільшенням обсягу власного капіталу або недостатнім ростом чистого доходу у зазначений період. Значення мультиплікатора власного капіталу коливалося від 3,2 у 2022 році до 3,1 у 2024 році, з піком 4,2 у 2023 році. Незначне зниження у 2024 році свідчить про стабільність структури фінансування та про помірне залучення позикового капіталу, що демонструє помірну фінансову стійкість підприємства.

Показник ROE у 2022 році складав 29%, у 2023 році знизився до 24%, проте у 2024 році зріс до 39%, що є позитивним сигналом щодо підвищення прибутковості власного капіталу. Це свідчить про ефективне використання власних ресурсів для отримання прибутку. Рентабельність залученого капіталу (ROA) зросла з 11% у 2022 році до 15% у 2024 році після зниження у 2023 році до 6,6%. Така динаміка відображає підвищення ефективності використання позикових коштів для генерування чистого прибутку.

За вказаний період зросла і рентабельність господарської діяльності з 2,15% у 2022 році до 4,7% у 2024 році, що свідчить про підвищення операційної діяльності, а також про оптимізацію витрат та покращення контролю над основною діяльністю підприємства. Показник чистої рентабельності зріс з 2,09% у 2022 році до 4,5% у 2024 році, що підтверджує позитивну динаміку прибутковості підприємства, зокрема ефективність управління витратами та оптимізацію доходів.

Отже, підприємство демонструє покращення показників прибутковості у 2024 році, особливо за рахунок зростання рентабельності власного та залученого капіталу. Зменшення оборотності активів та власного капіталу

вказує на необхідність більш ефективного управління активами та оптимізації використання ресурсів. Зростання рентабельності господарської діяльності та чистої рентабельності відображає позитивну тенденцію щодо контролю витрат та підвищення операційної ефективності.

Проведемо SWOT-аналіз для малого підприємства ТОВ «Аврора АВТО» у сфері управління прибутком і прибутковістю (табл. 2.11.).

Таблиця 2.11

Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «Аврора АВТО» у сфері управління прибутком та прибутковістю

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Висока рентабельність власного капіталу у 2024 р. (ROE 39%) Зростання чистої рентабельності та рентабельності господарської діяльності	Зниження коефіцієнта оборотності активів та власного капіталу Певна неефективність використання ресурсів
Можливості (O)	Загрози (T)
Розширення ринків збуту та збільшення обсягів реалізації Можливість залучення додаткового капіталу для інвестицій Використання сучасних технологій управління прибутком	Економічна і політична нестабільність та інфляційний тиск Систематичне зростання цін на матеріали, пальне та комплектуючі до автотранспортних засобів Конкуренція на ринку автопродукції, що може впливати на маржинальність

Джерело: власні дослідження.

SWOT-аналіз демонструє, що ТОВ «Аврора АВТО» має сильні внутрішні показники рентабельності, але потребує підвищення ефективності використання активів. Позитивні зовнішні можливості — це розширення ринку та залучення інвестицій, тоді як основні загрози пов'язані з економічною нестабільністю, зростанням собівартості та конкуренцією.

Висновки до розділу 2.

1. Малі підприємства залишаються провідною складовою економіки України, формуючи понад 94 % усіх суб'єктів господарювання. Попри втрати 2022 р., у 2023 р. спостерігається відновлення ділової активності, що свідчить про високу адаптивність малого бізнесу до кризових умов і його здатність швидко реагувати на зміни ринку.

2. Аналіз діяльності ТОВ «Аврора АВТО» у 2022-2024 рр. засвідчив зростання обсягів перевезень і покращення фінансових результатів, водночас зберігаються резерви підвищення ефективності. Збільшення пробігу транспортних засобів не супроводжувалося пропорційним приростом перевезень, що зумовлює потребу в оптимізації маршрутів і підвищенні коефіцієнта завантаженості. Активний розвиток міжнародних перевезень свідчить про зміцнення позицій підприємства на зовнішньому ринку.

3. Структура активів підприємства ТОВ «Аврора АВТО» характеризується зростанням оборотних коштів і зменшенням частки необоротних активів, що вказує на дефіцит інвестицій у довгострокові ресурси. Підвищення рівня запасів і дебіторської заборгованості потребує посилення контролю за оборотним капіталом, а зменшення грошових коштів негативно впливає на ліквідність.

4. Показники прибутковості ТОВ «Аврора АВТО» мають позитивну динаміку: у 2024 р. рентабельність власного капіталу сягнула 39 %, активів – 15 %. Проте сповільнення оборотності активів та капіталу свідчить про необхідність удосконалення механізмів управління ресурсами та підвищення ефективності їх використання.

РОЗДІЛ 3

НАПЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ТОВ «АВРОРА АВТО»

Запровадження воєнного стану в Україні внаслідок повномасштабної агресії РФ справило значний вплив на функціонування всіх галузей національної економіки, у тому числі й на діяльність суб'єктів малого підприємництва. Підприємства змушені працювати в умовах підвищеної невизначеності, нестабільного попиту, перебоїв у логістиці, обмеженого доступу до фінансування та змін у законодавчому полі. У таких умовах особливої актуальності набуває питання прогнозування прибутку межах управління прибутковістю підприємств, що дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані управлінські рішення та планувати свою діяльність в умовах ризику.

Прогнозування прибутку під час воєнного стану ускладнюється низкою зовнішніх чинників, зокрема: коливанням цін на ресурси, зміною платоспроможності населення, тимчасовою окупацією окремих територій, руйнуванням інфраструктури та впливом воєнних дій на виробництво та споживання. Проте існують адаптивні підходи до аналізу й прогнозування, які враховують нову реальність, зокрема сценарне моделювання, використання нечітких логічних систем, експертних оцінок та інструментів антикризового фінансового планування.

Ефективне прогнозування прибутку дозволяє малим підприємствам не лише виживати в умовах кризи, але й знаходити нові можливості для розвитку – зокрема, переорієнтацію на внутрішній ринок, діджиталізацію послуг, участь у державних програмах підтримки та грантових ініціативах. У цьому контексті важливими стають як аналітичні інструменти, так і стратегічне мислення керівництва підприємств.

Отже, вивчення підходів і інструментів прогнозування прибутку суб'єктів малого бізнесу в умовах воєнного стану має істотне значення як для розвитку наукових досліджень, так і для практики господарської діяльності. Воно сприятиме підвищенню стійкості підприємств, забезпеченню економічної безпеки держави та збереженню робочих місць. Складемо прогноз прибутку підприємств малого бізнесу в Україні на найближчу перспективу. Для проведення цих розрахунків скористаємося програмою Excel для Windows (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Прогноз прибутку малих підприємств в Україні у 2025-2027 рр.

Часова шкала	Значення	Прогноз, тис. грн	Нижня довірча межа, тис грн	Верхня довірча межа, тис грн
01.01.2019	89449378,4			
01.01.2020	-25529406,1			
01.01.2021	162021671,1			
01.01.2022	-93114442,8			
01.01.2023	-12444748,8	-12444748,8	-12444748,80	-12444748,80
01.01.2024		-175853130,5	-295073150,16	-56633110,75
01.01.2025		-56142712,7	-189541550,97	77256125,57
01.01.2026		-243123413,8	-389430229,74	-96816597,83
01.01.2027		-123412996	-281577842,74	34751850,68

Джерело: розраховано за даними [16].

Графічне зображення результатів прогнозу прибутку малих підприємств в Україні у 2025 -2027 рр. показано на рис. 3.1.

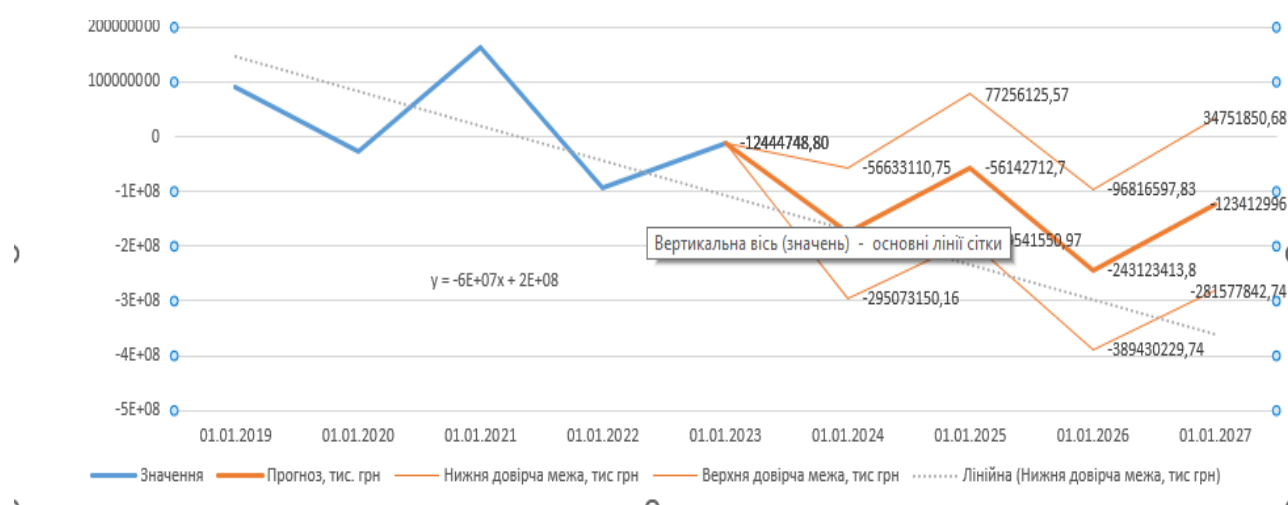

Рис. 3.1. Прогноз прибутку малих підприємств в Україні у 2025-2027 рр.

Джерело: розраховано за даними [41].

Загальна динаміка прогнозу свідчить про продовження кризової ситуації у секторі малого бізнесу, оскільки базові значення прибутку залишаються негативними впродовж 2023-2027 років.

Найгірший прогнозний період – 2026 рік, коли очікувані збитки можуть сягнути понад 243 млн грн, із довірчим інтервалом до – 389 млн грн. Це може бути наслідком затяжних структурних проблем в економіці або низької інвестиційної активності у секторі, а також продовженням військових дій в Україні.

Ознаки потенційної стабілізації з'являються у 2025 та 2027 роках, де верхні межі довірчих інтервалів є додатними, що свідчить про ймовірність повернення до прибутковості за сприятливих умов. Особливо це видно у 2025 році, де верхня межа досягає +77,2 млн грн.

Прогноз складений з врахуванням динаміки одержаного прибутку підприємствами малого бізнесу за останні 2019-2023 років, ситуація з огляду на існуючі зовнішні та внутрішні ризики може як покращитися у разі завершення військових дій в Україні, так і погіршитися з урахуванням продовження війни в Україні і погіршенні показників стабілізації.

Розглянемо також напрями вдосконалення прибутковості ТОВ «Аврора АВТО» та спрогнозуємо ці показники на період 2025-2027 рр. Проведений аналіз діяльності ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 рр. показав позитивну динаміку фінансових та операційних показників підприємства. Зростання доходів, прибутку та рентабельності свідчить про ефективність управління, проте окремі аспекти вимагають подальшого вдосконалення для забезпечення стабільного та прогнозованого розвитку. На основі проведеного дослідження виділено ключові напрями підвищення прибутковості підприємства:

Зменшення коефіцієнта оборотності активів (з 4,2 у 2022 р. до 2,06 у 2024 р.) та оборотності власного капіталу (з 11,7 до 6,5) свідчить про недостатньо ефективне використання ресурсів підприємства.

Тому, першим напрямом вдосконалення є впровадження системи планування маршрутів та оптимізації пробігу транспортних засобів для зменшення порожніх рейсів; підвищення завантаженості вантажівок до рівня не менше 80-85 %, що може забезпечити зростання доходу від перевезень до 10-15 % без додаткових капіталовкладень; автоматизація обліку та контролю витрат на паливо, ремонт і експлуатацію автомобілів. Тоді за нашими підрахунками, прогнозний ефект зростання оборотності активів складе 2,5-2,7 та відбудеться підвищення рентабельності господарської діяльності до 5-5,5 % у 2025-2026 рр.

За результатами аналізу визначено, що обсяг міжнародних перевезень з 2022 до 2024 р. збільшився на 66 %, частка вантажообігу зросла до 77,4 %, потенціал для подальшого розвитку ще є. Другим напрямом вдосконалення є розширення географії маршрутів у країни Європи та оптимізація тарифної політики для залучення нових клієнтів; використання консигнаційних угод та довгострокових контрактів для стабільного завантаження парку; інвестування в сучасні транспортні засоби для зниження собівартості перевезень та підвищення конкурентоспроможності на європейському ринку. Вважаємо, що збільшення обсягу міжнародних перевезень на 15-20 % щорічно призведе до підвищення частки прибутку ТОВ «Аврора АВТО» від міжнародних операцій до 60 % у 2026 р.

Однією із актуальних проблем на підприємстві є зростання собівартості перевезень у 2024 р. до 50 427,4 тис. грн (91,15 %) та інших операційних витрат, що потребує уваги та контролю за витратами. Тому третім напрямом вдосконалення механізму управління прибутковістю ТОВ «Аврора АВТО» є оптимізація закупівель палива та запчастин через довгострокові договори та тендерні процедури, використання сучасних технологій моніторингу пального та ресурсів для зниження витрат підприємства.

Виявленою актуальною проблемою ТОВ «Аврора АВТО» є те, коефіцієнт фінансового ризику 2,08 у 2024 р. залишається високим, але нижчим суттєво,

ніж у попередньому році, що вказує на те, що питома вага позикових коштів у фінансуванні залишаються високими. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є залучення довгострокового кредитування для інвестицій у основні засоби замість короткострокових кредитів, планове нарощування власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку, оптимізація структури пасивів для зниження фінансового ризику до рівня одиниці. Прогнозні показники прибутковості нами були визначені враховуючи тенденцію попередніх років за допомогою прикладного пакету Excel. Основою для формування прогнозних показників прибутковості стануть прогнозні дані Звіту про фінансові результати за період 2025-2026 рр. для ТОВ «Аврора АВТО» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Прогноз основних показників прибутковості ТОВ «Аврора АВТО»
у 2025-2026 рр.**

Назва показника	2025 р.	2026 р.
Чистий дохід, тис грн	64 000	72000
Чистий прибуток, тис. грн	3200	4200
Коефіцієнт оборотності активів	2,5	2,7
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	42	45
Рентабельність залученого капіталу (ROA), %	17	18
Чиста рентабельність, %	5	6

Джерело: власні розрахунки.

Відповідно до прогнозних розрахунків, у 2025-2026 рр. ТОВ «Аврора АВТО» очікує позитивну динаміку ключових фінансових результатів. Зокрема, чистий дохід у 2026 році прогнозується на рівні 72 000 тис. грн, що на 8 000 тис. грн (або 12,5%) більше, ніж у 2025 році. Чистий прибуток у 2026 році може зрости до 4 200 тис. грн, що перевищує показник 2025 року на 1 000 тис. грн, або 31,3%. Така динаміка свідчатиме про підвищення ефективності господарської діяльності та вдосконалення управління витратами ТОВ «Аврора Авто». Показник коефіцієнта оборотності активів прогнозується на рівні 2,7 проти 2,5 у 2025 році, це означає, що кожна гривня активів приносить у 2026 році 2,7 грн доходу, що свідчить про більш раціональне використання активів та підвищення ефективності операційної діяльності. Рентабельність власного

капіталу (ROE) зросте з 42% до 45%, що є позитивним сигналом для інвесторів та власників підприємства. Прогнозний показник рентабельності активів (ROA) у 2025-2026 рр. також демонструє зростання - з 17% до 18%, що підтверджує підвищення ефективності використання майна підприємства. Результатом має стати підвищення чистої рентабельності підприємства.

Висновки до розділу 3.

1. Аналіз показав, що воєнний стан суттєво вплинув на прибутковість підприємств малого бізнесу в Україні через скорочення платоспроможного попиту, порушення логістичних ланцюгів та нестабільність фінансового середовища. У таких умовах ефективне управління прибутковістю потребує впровадження адаптивних механізмів прогнозування, заснованих на сценарному аналізі, експертних оцінках і системах антикризового планування. Це дозволяє підприємствам зменшити вплив невизначеності, обґрунтовано формувати фінансові плани та своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

2. Прогноз динаміки прибутку малих підприємств в Україні на 2025-2027 рр. свідчить про збереження кризових тенденцій, адже базові значення прибутковості залишаються від'ємними. Найгірший прогноз очікується у 2026 році, коли можливі збитки перевищать 240 млн грн. Водночас верхні межі довірчих інтервалів для 2025 і 2027 рр. вказують на ймовірність відновлення прибутковості за умов поступової стабілізації економічної ситуації, відновлення виробничих потужностей та активізації внутрішнього попиту. Таким чином, у секторі малого бізнесу зберігається потенціал для поступового відновлення за сприятливого макроекономічного середовища.

3. Для ТОВ «Аврора АВТО» визначено конкретні напрями вдосконалення механізму управління прибутковістю, зокрема підвищення ефективності використання активів, розширення географії міжнародних перевезень та оптимізацію витрат на паливо і обслуговування транспорту. Прогнозні показники свідчать про очікуване зростання чистого доходу з 64 000 тис. грн у

2025 р. до 72 000 тис. грн у 2026 р. та збільшення чистого прибутку на 31,3 %.

Підвищення рентабельності активів і власного капіталу підтверджує ефективність запропонованих управлінських заходів і свідчить про перспективність розвитку підприємства навіть в умовах воєнної економіки.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що прибуток виступає головним показником результативності діяльності підприємства, є основним джерелом його фінансової стійкості, ключовим внутрішнім ресурсом інвестування та базою конкурентоспроможності. Прибуток відображає абсолютний фінансовий результат діяльності підприємства — різницю між доходами та витратами за певний період. Натомість прибутковість є відносним показником, який характеризує ефективність використання ресурсів і показує, скільки прибутку отримано з кожної гривні вкладеного капіталу, активів або реалізованої продукції.

2. Визначено, що механізм управління прибутковістю являє собою комплекс взаємопов'язаних методів, інструментів і управлінських дій, спрямованих на забезпечення стабільного зростання фінансових результатів і підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Управління прибутковістю малого бізнесу характеризується високою адаптивністю та оперативністю прийняття рішень, проте обмеженістю фінансових і матеріальних ресурсів, а також чутливістю до зовнішніх ризиків. Для досягнення ефективності в цій сфері важливими є раціоналізація витрат, застосування сучасних інструментів управління прибутковістю та максимально ефективне використання наявних ресурсів.

3. З'ясовано, що малий бізнес посідає провідне місце в економіці України: у 2019-2023 роках понад 94 % усіх діючих підприємств становили саме малі, з яких близько 85 % — мікропідприємства. Це свідчить про визначальну роль малого бізнесу у формуванні економічного потенціалу країни. Водночас 2022 рік став найскладнішим періодом — через повномасштабну агресію РФ кількість малих підприємств зменшилася майже на третину, а обсяги реалізованої продукції скоротилися в усіх секторах. У 2023 році спостерігалось часткове відновлення кількісних і фінансових показників. Проте результати діяльності малого бізнесу залишаються вразливими до зовнішніх ризиків: у

2020, 2022 та 2023 роках підприємства завершили рік із чистими збитками, найгірші показники були зафіксовані у 2022 році. Незважаючи на певне зростання прибутків у 2023 році, фінансовий результат залишився від'ємним.

4. Аналіз діяльності ТОВ «Аврора АВТО» за 2022-2024 роки засвідчив стаłe зростання обсягів перевезень і покращення фінансових результатів. Разом із тим виявлено наявність резервів підвищення ефективності використання ресурсів. За аналізований період загальний пробіг автомобілів зріс на 235 %, пробіг із вантажем – на 135 %, тоді як обсяг перевезених вантажів збільшився лише на 44 %. Це свідчить про зниження коефіцієнта завантаженості транспорту та збільшення частки порожніх рейсів. Зростання міжнародних перевезень на 66 % і збільшення вантажообігу майже у три рази свідчать про активізацію зовнішньоекономічної діяльності, однак потребують оптимізації логістичних маршрутів для підвищення ефективності використання автопарку.

5. Аналіз структури активів ТОВ «Аврора АВТО» показав, що збільшення їх загальної вартості на 14 085,9 тис. грн відбулося головним чином за рахунок оборотних активів, які зросли на 13 236,3 тис. грн. Частка необоротних активів знизилася з 20,4 % до 12,7 %, що свідчить про недостатній рівень інвестицій у довгострокові ресурси. Значне нарощення запасів і дебіторської заборгованості вказує на потребу вдосконалення політики управління оборотним капіталом. Зменшення обсягу грошових коштів негативно позначилося на ліквідності підприємства, обмеживши його фінансову гнучкість.

6. Фінансові результати підтвердили зростання показників прибутковості ТОВ «Аврора АВТО». У 2024 році рентабельність власного капіталу становила 39 %, активів – 15 %, господарської діяльності – 4,7 %, а чиста рентабельність – 4,5 %. Водночас зниження оборотності активів і власного капіталу свідчить про необхідність підвищення ефективності використання ресурсів і вдосконалення управління фінансовими потоками.

7. Прогноз динаміки прибутку малих підприємств України на 2025–2027 роки свідчить про збереження кризових тенденцій, адже базові показники залишаються від’ємними. Найгірша ситуація очікується у 2026 році, коли розмір збитків може перевищити 240 млн грн. Водночас верхні межі прогнозних значень прибутку для 2025 і 2027 років вказують на поступове відновлення прибутковості за умови стабілізації економіки, відновлення виробництва та активізації внутрішнього попиту.

8. Обґрунтовано для ТОВ «Аврора АВТО» основні напрями вдосконалення управління прибутковістю, серед яких – підвищення ефективності використання активів, розширення міжнародних перевезень і оптимізація витрат на пально-мастильні матеріали та технічне обслуговування транспорту. Прогнозні розрахунки свідчать, що чистий дохід підприємства зросте з 64 000 тис. грн у 2025 році до 72 000 тис. грн у 2026 році, а чистий прибуток збільшиться на 31,3 %. Поліпшення показників рентабельності активів і власного капіталу підтверджує ефективність запропонованих заходів і свідчить про позитивні перспективи розвитку підприємства навіть у складних умовах воєнної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусь О.І., Пятаченко С.Ю. Фактори та система формування прибутковості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. № 2. 2022. С. 105-112.
2. Балицький В. Формування прибутку підприємствами малого бізнесу під час війни за незалежність. *Інноваційний вектор розвитку обліку, фінансів, аналізу й аудиту в Україні та світі* : зб. праць учасників IV Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 листоп. 2025 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2025. С.150-154.
3. Балицький В. Функції та значення управління прибутком підприємств малого бізнесу в умовах ризиків. *Матеріали науково-практичної конференції «Студентські наукові читання: 2025»*. Поліський національний університет. 2025. С. 287-289.
4. Балицький В. Роль та значення прогнозування прибутку підприємств малого бізнесу в Україні. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-управлінські інновації як драйвер сталого розвитку в умовах сучасних викликів»*. Частина 1 (м. Хмельницький, 7 листопада 2025 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. С. 26-28
5. Беззубко Б., Ткаченко М. Особливості формування стратегій українських підприємств під час війни. *Галицький економічний вісник*. Т.: ТНТУ, 2022. Том 78-79. № 5-6. С. 96-102.
6. Бланк І.А. Управління прибутком підприємства. К.: Ніка-Центр, 2005. 512 с.
7. Бондаренко Н.С., Тюленева Ю. В. Удосконалення управління прибутком на підприємстві. Збірник наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КПІ ім. І. Сікорського. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. Вип. 11. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22587/1/2017-11_4-02.pdf
8. Бондаренко Н.С., Тюленева Ю. В. Удосконалення управління прибутком на підприємстві. Збірник наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КПІ ім. І. Сікорського. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. Вип. 11. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22587/1/2017-11_4-02.pdf
9. Бровкова О. Г. Структура фінансового менеджменту підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2. С. 10-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2021_2_4.
10. Гайбура Ю.А. Методичні підходи щодо оцінки і прогнозування прибутковості підприємства. *Подільський вісник*. Економічні науки. Випуск 1 (38) 2023. С. 118-124.
11. Гринчук Ю.С., Шемігон О.І., Терещенко О.А. Управління ТОВ «ДКС Центр» прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. №9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.16
12. Гук О. В. Вітчизняний бізнес в умовах війни. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: тези доп. III міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2023. С. 44-45.

13. Денисенко М. П., Захарова Ю. І. Заходи підвищення прибутковості підприємства. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 24-28.
14. Дикань В., Фролова Н. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. *Економіка та суспільство*. №38. 2022 URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-56>
15. Дудчик О., Межуєва М. Вплив війни на основні показники діяльності підприємств в Україні. Чи варто очікувати масового банкрутства? XV International scientific and practical conference «Innovative Development: Synthesis of Scientific Approaches in Various Fields of Research» (March 20-22, 2024) Tallinn, Estonia. International Scientific Unity, 2024. P. 51-55
16. Економічна статистика. Економічна діяльність. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України. URL.: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm
17. Жеребко Ю.Ю. Фінансові аспекти розвитку малого бізнесу в Україні під час війни. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: збірник тез II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 30-31 жовтня 2024 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2024. 437 С.255-257.
18. Інструменти підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. Червень 2023 року URL: <https://surl.lt/aqkazx>
19. Кобелєва Т.О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54748>.
20. Корбутяк, А., Привалов, А. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2023. №5 (117), 149-153. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-29> (дата звернення 4.10.2024)
21. Коробка С.В. Теоретичні аспекти операційного менеджменту малих підприємств. *Економічний простір*. 2020. № 153. С. 71-74.
22. Котвицька, Н., Стародубов, І., Куриленко, О. Методологія правління прибутком підприємств у контексті бюджетно-податкової політики України. *Економіка та суспільство*. 2025. (71). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-1>
23. Котляр Д. Напрями трансформації кризи в управлінні прибутковістю вітчизняних підприємств на можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-92>
24. Кравченко О., Жиленко А. Оцінювання результативності українських транспортних компаній під час війни. Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам

національній безпеці: *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 22 листопада 2023 року). Київ: ДУІТ, ХНУРЕ, МНТУ. 2023. С.599-601.

25. Ларіонова, К., Капінос, Г. Механізм управління прибутком підприємства Modeling the Development of the Economic Systems, 2022 (1). 120-128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14> (дата звернення 2.06.2024)

26. Лісецький, Д. Є. Удосконалення системи управління прибутком на виробничому підприємстві : дипломна робота ... бакалавра : 073 Менеджмент / Лісецький Дмитро Євгенійович. Київ, 2024. 106 с.

27. Лошенко О. В., Мурована Т. О. Ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.44> (дата звернення: 03.09.2025)

28. Макалюк І.В., Лайкова А.О. Фінансові ризики вітчизняних підприємств в умовах війни. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2024 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. С.83-84.

29. Меліхова Т.О., Марєга С.Ю. Удосконалення обліку, оподаткування та контролю формування та використання прибутку підприємств малого бізнесу з метою управління витратами за допомогою ефективного ІТ менеджменту. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_1_24 (дата звернення: 01.04.2025).

30. Назаренко С.А., Носань Н.С. Ризик-менеджмент у господарській діяльності малих підприємств: сучасні імперативи. *Modern economics*. 2020. № 23. С. 143-147.

31. Павлюк І.О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. №1. С. 84-88.

32. Перерва П.Г. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства. *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. 2023. № 1 (65). С. 5-11.

33. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. К.: КНЕУ, 2006. 528 с.

34. Попович Д. В., Славчаник О. Р. Удосконалення системи управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємств. *Молодий вчений*. 2018. № 2. С. 746-749 URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5220>

35. Соколов М.О., Каплін В.М. Інструменти і методи контролю і моніторингу діяльності підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. № 10. (268). 2023. С. 84-93.

36. Томашук І. В., Томашук І. О. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та*

суспільство. 2022. Випуск 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64> (дата звернення: 03.04.2025).

37. Томчук, О., Трегубов, О., Андронік, О. Фінансові аспекти управління платоспроможністю малого та середнього бізнесу в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-42>

38. Фінанси підприємств: підручник. / Керівн. автор. колект. А.М. Поддєрьогін 7- ме вид. перероб і доп. К.: КНЕУ, 2007. 568 с.

39. Фінансова та статистична звітність ТОВ «Аврора АВТО» URL: <https://opendatabot.ua/c/38039448>

40. Фінансовий моніторинг: навч. посіб. / кол. уклад. за заг. ред. Е.О. Юрія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 296 с.

41. Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/arh_fchpr_ved_u.htm (дата звернення 5.05. 2024 р.)

42. Халіна, В. Ю., Біланчук, І. М. Складові фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Наукові записки НУ «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2023. № 31(59). С. 42-47.

43. Хринюк О.С., Середюк Ю.М. Управління прибутковістю підприємства. *Економіка управління підприємством*. № 26. 2020. С. 141-151

44. Царук Д. С. Сутнісна характеристика фінансового моніторингу діяльності підприємств. *Молодий вчений*. 2019. № 12 (1). С. 43-46.

45. Шахно А.Ю., Єніна А.І. Управління прибутком підприємства: проблеми та напрями його максимізації. *Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту*: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції. 26 травня 2025, Національний університет «Одеська політехніка». м. Одеса, Україна 204 с. URL: <https://economics.net.ua/conf-m>.

46. Юрій Е. О. Оцінювання фінансово-економічної безпеки в системі фінансового моніторингу діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. ТНТУ, 2023. Том 82. № 3. С. 71-79.